

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Štev. 22.

V Ljubljani, dne 31. maja 1917.

Leto XXX.

Občni zbor Kmetijske družbe.

Zastopniki podružnic c. kr. kmetijske družbe so se šli 24. maja, da na skupnem občnem zboru proslave 150 letno delovanje te prekristne organizacije. Zborovanje je vodil kot družbeni podpredsednik msgr. dr. Lampe. Pozdravil je najprej blagorodnega g. deželnega predsednika grofa Attensa, čigar navzočnost je pričala, da država vpoštevata izredni pomen kmetijstva.

Kmečki stan je storil svojo dolžnost tudi v vojni, ki pa stavi za bodočnost pred nas nove naloge; uspeh kmetijstva je sedaj in bo za bodoče najvažnejša zadeva za pridelovalca in uživalca. Da je kmetijstvo v tem času storilo več, kakor se je moglo pričakovati, to morajo priznati tudi oblasti. Ko bodo naši člani zamenjali orožje s plugom, bo morala naša družba krepko pripomoči, da bodo svoje domove zopet povzdignili, da se hlevi zopet napolnijo, da bodo mogli svoja gospodarstva zopet urediti.

Po iskrenem nagovoru dr. Lampeta je pozdravil skupščino deželni predsednik grof Attens v obeh jezikih. Nastopilo je še več udeležencev, ki so izročali pozdrave raznih zastopstev. S posebnim zadovoljstvom so navzoči pritrjevali poslancu č. g. kanoniku Lavrenčiču, ki je naglašal edinstvo med združništvom in Kmetijsko družbo.

Generalni ravnatelj ces. svetnik G. Pirce je kot tajnik podal obširno poročilo o delovanju kmetijske družbe za leti 1915. in 1916. Družba se je trudila, da je v teh težkih časih svetovne vojske pomagala vzdrževati kmetijsko pridelovanje, da je bila na roko kmetovalcem ob raznih neprijetnostih. Glavni odhor je porabil vsako priliko, da je ščitil kmečki stan, ki so ga ne-

kateri popolnoma napačno presojali. Zadnji čas se je vse storilo za primerno razdelitev pridelkov, premalo pa za pomoč, da bi se tudi dovolj pridelalo.

Najboljši dokaz za uspešno prizadevanje družbe in glavnega odbora v korist kmetu in kmetijstvu je dejstvo, da se je število članov kljub vojski na tisoče pomnožilo: Družba je imela leta 1916. nič manj kot 35 milijonov kron prometa.

Nato je sledilo podrobno pojasnjevanje o uspehu, ki ga je družba imela v svojih podjetjih in zavodih: v podkovski šoli, v sadni drevnici, na kmetijski gospodinski šoli v Marijanišču. — Družbeno glasilo »Kmetovalec« je zaključilo že 33. letnik. — Priskrbovanje kmetijskih potrebščin, semen in semenskega žita se je znatno razširilo, dasi nekaterih stvari (umetnih gnojil) ni dobiti v zaželjeni množini. — Vinstvo, sadjarstvo in živinorejo je pospeševala družba enako, kakor druga leta. Na preskrbo modre galice je družba naravnost ponosna, kajti nikjer v Avstriji vinogradniki niso imeli dovolj zgodaj in toliko modre galice kakor na Kranjskem.

Izredno veliko je bilo družbeno sodelovanje v prid kmetijstva ob raznih naredbah, ki so izšle vsled sedanjih vojnih razmer in katerih velika večina globoko posega v kmetijski obrat. Tozadevno je družba porabila vsako priliko v prid naših kmetovalcev. Vložila je nebroj utemeljenih in deloma zelo ostrih vlog, ki so se tikale zakona o dajatvah za vojno, določevanja maksimalnih cen za kmetijske pridelke in izdelke, zasledovanja kmetovalcev zaradi domnevnega zahtevanja čezmernih cen za njih pridelke itd. Podrobnosti o teh vlogah ne gre navajati, ker javno ni mogoče in dovoljeno o njih govoriti, vendar so udje naše družbe in istotako vsi kranjski kmetovalci lahko prepričani, da je družba kot popolnoma nezavisna zastopnica interesov kranjskega kmetijstva neustrašeno vsikdar zastopala koristi kmečkega sta-

nu, ne da bi bila pri tem pozabila na upravičene zahteve in želje drugih slojev prebivalstva in še manj na dolžnosti kmetovalca napram državi, ki ima v teh izjemnih časih pravico do izjemnih naredb in zahtevati patriotično požrtvovalnost vseh slojev, torej tudi kmečkega.

Ogromne naloge čakajo kmetovalca po sklenjenem miru, enake so tudi naloge, ki jih bo družba z vsemi močmi pospeševala. Bog daj svoj blagoslov!

Po izborni sestavljenem stvarnem poročilu g. nadravnatelja je omenjal dr. Lampe, da je družba pošiljala svojega zastopnika h konferencam deželnih kulturnih svetov na Dunaj, kakor tudi k sejam za prehrano.

Ko je bil dokončan dnevni red, je prišel na vrsto prost razgovor, pri katerem se je pojavilo tudi nekaj članov »opozicije«, kar pa ni motilo splošno ugodnega razpoloženja in stvarnih obravnjav.

Za predsednika je bil izvoljen msgr. dr. Lampe z vsemi razen dveh glasov; za podpredsednika prelat Andr. Kalan in poslanec Zurec; za ude glavnega odbora Iv. Hočevar, posestnik v Strugah, Fr. Istenič, posestnik v Gor. Logatcu, Anton Cerar, župan v Moravčah, J. Vehovec, poslanec in posestnik v Žužemberku, veleposestnik baron Fr. Rechbach.

Pomenki.

J. R. P. 7. — Pravite, da ste se menili o vesoljnem potopu in Vam je tovariš nasprotnik zastavil vprašanje: »Če je bil ves svet pokončan, odkod so pa ljudje v Ameriki, ki so bili že tam, ko je Kolumb Ameriko odkril?« Ne vem, kaj ste na to odgovorili. Najbolje bi bili odgovorili tako-le: Prijatelj, tega pa jaz ne vem. Koliko je reči, ki o njih ne vem ne kaj ne ka-

ko, pa so vendar. To vem, da je nauk o vesoljnem potopu, tej strašni kazni božji, resničen, ker je zapisan v bukvah resnice, v svetem pismu. Da je sv. pismo knjiga resnice, to mi spričuje katol. Cerkev, ta velika učiteljica narodov, ki njeno nezmotljivo pričevanje potrjuje sam Bog s tolikimi čudeži od Kristusovih časov do lurskih čudežev naših dni.

Nezmotljiva Cerkev, to je tisto, kar imamo samo katoličani! Zato pa mi tako lahko in z mirnim zaupanjem verujemo. Mi si nič ne delamo težav, kako; če Cerkev uči, vemo, da je. Smemo premišljevat, preudarjati in preučevati; če pa ne moremo na vse odgovoriti, ker nismo morda dosti učeni, nič za to: resnica je resnica. Na nčbu in na zemlji je sto reči, ki o njih še največji učenjaki ne morejo nič pametnega povedati. Človeška modrost se ne more meriti z božjo modrostjo. Neskončna božja moč zmora, o čemer se nam še sanja ne. Za to, kar je potrebno vedeti, nam je Bog dal sv. pismo, pa Cerkev, ki nam sveto pismo razlaga. Protestantu n. pr. je težko. On ima sv. pismo, a nikogar nima, da bi mu ga nezmotljivo razložil. Črka se včasih lahko tako ali tako razume. Zato je med protestanti toliko zmede. Ta trdi to, oni ono; kar ta zatrjuje, oni zanikuje. Mi pa imamo en nauk in eno vero.

Cerkev torej uči, da je Bog kaznoval za Noetovih časov hudobni svet z vesoljnim potopom, kakor pripoveduje sv. pismo. Na radovedna vprašanja, ki se komu usiljujejo, pa Cerkev nič ne odgovarja. Nekateri so dejali: Saj za sv. pismo ni treba, da bi bil potop res po vsej zemlji; vesoljen se lahko imenuje, če je zagrnil vso tisto zemljo, kar jo je Noe videl in poznal ali koder so prebivali ljudje. Sv. pismo pravijo, večkrat tako govori. Na primer: ko je bila za časov egiptovskega Jožefa tista velika lakota, pravi sv. pismo, da je bila lakota »po vseh deželah«, pravzaprav »po vsej zemlji«, in da so z »vse zemlje« hodili v Egipt živeža kupovat. Pomen je: daleč na okoli, po vseh krajih okoli Egipta je bila lakota in so ljudje hodili v Egipt po živež, gotovo pa ne: z vseh dežel na svetu ali z vse zemlje. Če bi kdo tako tolmačil vesoljni potop, ne bi bil krivoverec, zakaj Cerkev ni še o tem nič razsodila. Reči moramo celo, da veliko katoliških učenjakov o vesoljnem potopu tako misli: da je bil vesoljen, to se pravi, krog in krog po deželah, koder so že tedaj prebivali ljudje.

Nekateri so še celo dalje trdili, da ni treba, da bi bil tisti potop vse ljudi po vsej zemlji končal. Zakaj, pravijo, sv. pismo včasih pravi ves svet, vsa zemlja, pa ne misli vseh ljudi. Ves svet, vsa zemlja, pravi, je hodila poslušat Salomonovo modrost. Kaj se pravi to: ves svet, vsa zemlja? Ljudje od okrog in okrog, iz daljnih krajev in dežel. Tudi če bi kdo kaj takega trdil, pa pravzaprav še ne bi bil krivoverec. Vendar se s sv. pismom lepše strinja in navadno tudi tako uče, da je vesoljni potop končal vse ljudi po zemlji. Kod so že takrat bili ljudje, tega ne moremo vedeti.

Gotovo je torej to: Ob Noetovih časih je prišla strašna božja kazen na človeštvo. Razlila se je po deželah krog in krog strašanska povodenj, ki je vse pokončala; sa-

mo Noeta in njegove, z živalmi, ki jih je Neo v barko vzel, je Bog čudežno rešil.

Če bi se torej hoteli s tovarišem spuščati v daljnji razgovor, bi mu lahko rekli: Sv. pismo pravi, da je barka obstala na višinah v Armeniji. Odondot se je začel zopet širiti človeški rod po zemlji: na vzhod po Aziji v Indijo, Kitajsko, Mandžurijo in dalje proti severu. Vse kaže, da je bila v tistih časih Amerika še po suhem zvezana z Evropo. Poglejmo zemljevid! Še sedaj ju loči tam le ozek preliv. Ni pa tudi ne mogoče, da so prišli ljudje s plavi ali ladjo čez. Časa je bilo dovolj. Abraham je živel 2000 let pred Kristusom. Od Abrahama do Noeta nazaj je bilo tudi gotovo še dosti stoletij, morda tisoče let. Komu se ne bi zdelo verjetno, da bi bili morda prišli ljudje s čolnom čez. Zakaj pa ne? Če so brodarili okoli, so lahko slučajno zadeli na suho zemljo in se tam naselili, lahko jih je pa tudi vihar zanesel. Saj vemo, da so prišli na ta način Normani že v 9. ali 10. stol., torej davno pred Kolumbom, v Ameriko. (Tovariš se moti, če misli, da je šele Kolumb Ameriko odkril. On jo je le na novo odkril.)

Tako je mnogo potov, kako so se ljudje po zemlji razširili. Morda tako, morda drugače. Natančno nihče ne more povedati. Eno je pa gotovo: Človeška mnenja se menjajo, božja beseda pa ostane na veke!

Rok

za 6. vojno posojilo je natanko določen. Še nekaj dni je prilika, da se izroči razpoložljiv denar državnemu varstvu v obliki 6. vojnega posojila. Nekateri moti dvom, češ, ali je pa dovolj varno? ... Odgovor: Če država ne bo skrbela za varnost ljudskega premoženja, kdo pa bo? V tem oziru ne moremo drugega reči, kakor kar je izjavil finančni minister, »da je varnost obrestni najvišja dolžnost državne finančne uprave, da bodo lastniki vojnega posojila tudi po vojski ohranili svoje mesto prednostnih upnikov avstrijske države.«

Pri 6. vojnem posojilu se pričakuje velika udeležba malih in srednjih varčevalcev, dasi se z velikanskimi svotami pri-glašajo zlasti kapitalisti in bančni zavodi. Tisti, ki misli, da ni vredno, če bi se zglašil s svojimi 100, 200, 300 kronami, ne ravnaj patriotično. Pomisli naj, kar pravi znani rek:

Zrno na zrno pogača,
kamen na kamen palača!

Tudi mali podpisovalci naj torej dobe mesto v milijonski armadi, ki bo sestavila milijardno 6. vojno posojilo!

Milijon kron. Deželni odbor kranjski je pri deželni banki podpisal en milijon kron 6. vojnega posojila. — Pri ljubljanski kreditni banki je bilo do 24. maja podpisane 7 milijonov kron 6. vojnega posojila. Banka je podpisala na svoj račun en milijon kron. — Tudi mestna hranilnica v Radovljici se je priglasila z milijonom kron za sedanje vojno posojilo.

Pregled po svetu.

Na pragu nove dobe.

V seji Ožjega sveta S. L. S. dne 25. maja je predložil načelnik stranke dr. Šusteršič sledečo izjavo, ki jo je Ožji svet soglasno odobril:

Stranka stopi v novo dobo ustavnega življenja v polni zavesti svoje odgovornosti nasproti ljudstvu in državi.

Za hrvatsko-slovensko združenje.

Temeljem ogromnih žrtev, ki jih je doprinesel hrvatsko-slovenski narod v tej vojski za obrambo države in domovine, goji stranka trdno pričakovanje, da se skoraj uresničijo težnje hrvatsko-slovenskega naroda po celotnem združenju v okviru habsburške monarhije.

Za edinstvo vseh hrvatsko-slov. strank.

Ker so v tem temeljnem teženju vse hrvatsko-slovenske stranke edine, jih pozivlje S. L. S. na edinstveno delovanje v vseh zakonodajnih zastopih.

Za demokratizacijo javnega življenja.

Velikanske vojne žrtve celokupnega hrvatskoslovenskega ljudstva zahtevajo najodločneje tem žrtvam primerno razširjenje ljudskih pravic na vseh poljih javnega življenja, v smislu zdrave in svobodne ljudske samouprave, izključivši iz hrvatskoslovenskih pokrajin drugorodno uradništvo, ki čustvovanja in teženj naroda razumeti ne more in čestokrat niti ljudskega jezika ne zna.

Za svetovni mir.

Stranka postavlja vse svoje moči v službo mednarodnega gibanja za dosega častnega in trajnega svetovnega miru, v radostni zavesti, da to gibanje odgovarja docela blagim intencijam našega ljubljene- nega cesarja Karla I.

Parlament. Hiša avstrijskega zastopstva se je zopet odprla. Državni poslanci bodo po več kot triletnih parlamentarnih »počitnicah« zopet mogli izvrševati svoje zvanje kot zastopniki ljudstva ter brez ozira na razne cenzure, ki so bile v preteklem času več ali manj potrebne, povedati, kar je bilo v tej dobi dobrega in slabega, kar se mora popraviti, predrugičiti, da bodočnost, ki bo obremenjena z nepreglednimi posledicami vojske, kolikortoliko prenesljiva.

Vlada namerava predložiti celo vrsto nasvetov in zakonskih ponudb: društveni zakon, učiteljsko pragmatiko, zakon o proglasitvi mrtvih, postavlo o vzgoji in kazenskem pravu za mladoletne, predlogo o izpremembo obrtnega reda, proračunski provizorij za l. 1917., postavlo o davku na vojne dobičke, predlogo o kovancem denarju, pregled naredb po § 14. in dr.

Groß Tisza je šel. Dne 22. maja je došla nenadna novica, da je ogrsko ministristvo s svojim načelnikom vred odstopilo. Tisza je bil mož, ki je nastopal s skrajno silo; opozicija proti njemu se je poostrižila zato je izprevidel, da je bolje če se umakne. Njegovo dedščino bo prevzel mož, ki bo moral zblizati opozicijo z delavno stranko.

Ljubezen do bližnjega. V 41. številu ma-
riborske »Straže« beremo: Kaj nemško
in nemško srce vse prenesel Slovence
govorjajo do skrajnosti, četudi smo do
zadnjega zvesti domovini in se naši fantje
borijo kot levi za Avstrijo. V našem me-
stu pa kar mrgoli Lahov, in nihče jim ne
reče žal besede. Lah, ki so prišli z juga,
imajo svojo šolo, za nje so laški uradniki.
Slovenec, ki je tukaj doma, pa je tujec v
lastni domovini...

Novi angleški mirovni pogoji. Lord Lam-
mingston, bivši guverner Avstralije, svak
Edvarda Greya, je objavil, da se med An-
gleži širi misel na mir pod naslednjimi
pogoji:

1. Belgija bo zopet samostojna, ne
sme imeti armade in trdnjav. Bodočo
državno obliko bo določilo ljudsko glaso-
vanje.
2. Srbija se bo pod črnogorskim
princem združila s Črnogoro; bolgarske
dele dobi Bolgarija, albanske pa Albanija.
3. Romunija izgubi Dobrudžo in del Vla-
ške.
4. Alzacija-Lorena ostane Nemčiji, do-
bi pa samoupravo in ustavo.
5. Poljska bo
 neodvisna in odloča sama o svoji ustavi.
6. Kurska in ostala nemška Rusija ostane
ruska, dobi pa najobsežnejšo samoupravo.
7. Od Nemčije zasedena francoska ozemlja
bodo Nemci brez odškodnine izprazni-
li, zato pa dobi Nemčija gotove ugodnosti
v rudniški kotlini Bicy. Nemčija dobi za
svoje izgubljene kolonije ugodne trgovske
dogodbe na podlagi odkrite politike v vseh
prekomorskih ozemljih.
9. Avstrija dobi za
podatopitev laške Tirolske in za ustano-
vitev italijanskega vseučilišča v Trstu ugod-
nosti v Albaniji.
10. Morske ožine se od-
pro svetovnemu prometu in postanejo in-
ternacionalne.
11. Vojni odškodnini se mo-
rajo odpovedati vse države.
12. Vse drža-
ve se zedinijo na razorožitev.

Rusija ima novo ministrstvo. Na čelu
mu je dosedanji predsednik knez Ljvov.
V ministrstvo je vstopilo več socialistov.
Zunanji minister je postal 30letni milijo-
nar Tereščenko, vojni in mornariški mini-
ster pa socialist Kerenjski. Nova vlada
pravi, da je sicer proti vsakemu posebne-
mu miru, a hoče govoriti za splošni mir
brez zemeljskih pridobitev in brez vojne
odškodnine. Obenem poudarja, da se ho-
če vojskovati z Nemčijo, da razbremeni
Francoze in Angleže na zahodnem boji-
šču. V državi hoče vsepovsod dati ljud-
stvu pravice. Sklicati hoče čimprej usta-
votvorno skupščino, ki bo določila bodočo
obliko vlade.

Zvižaja. Ameriška vlada se pogaja z
vladami entente, da bi nemške vojne ujet-
nike prepeljala v Ameriko. Nemški pod-
morski čolni bi potem angleških tovornih
parnikov, ki bi jih porabili za prevoz, ne
napadali. S temi ladjami bi seveda preva-
žali še marsikaj drugega, zato bi bili nem-
ški podvodniki v vedni zadregi, ker bi ne
kazalo napadati.

Pritisk na nevtralce. Wilson je jel pri-
tiskati na Nizozemsko, naj prekine trgo-
vske zveze z Nemčijo. Lisjak bi rad pridob-
il Nizozemce, da bi svojo armado 300
tisoč mož dali na razpolago sporazumu.
Amerika preti, da bo odrekla Nizozemski
uvoz živil, če ne posluša njenega glasu.

Svetovna vojska.

Vrhunec italijanske besnosti ob
drugl obletnici vojske. Strašni boji
na Krasu. Pri Jamljah so se naši
umaknili za 1 km. Italijani po-
novno vrženi s Svete Gore. Moč
naše artiljerije. 13.000 Italijanov,
med njimi 250 častnikov, ujetih.
— Na Francoskem se boji nada-
ljujejo. — Rus straši z ofenzivo.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Krvava dveletnica. 23. majnika je pre-
teklo dve leti, odkar nam je Italija napo-
vedala vojsko. Dve krvavi leti —! Okrog

bodo odprle oči! Pred dvema letoma so
goste množice po italijanskih mestih de-
monstrirale za vojsko, — danes pa pre-
našajo po istih ulicah žrtve te vojske, ra-
njene, uničene, — ki kolnejo tisti dan, ko
so klicali »Zivio vojska!« Tisoči in tisoči
so pred dvema letoma klicali na »korajžo«
in na vojsko, — ker so menili, da bodo kar
korakali v Trst in Ljubljano, — danes res
korakajo tisoči in tisoči na ljubljanski Grad,
zmučeni — umazani — pa večina veseli,
da je zanje konec vojske. Toda razmerno
je teh malo; na tisoče jih leži sedaj nagro-
madenih na Sveti Gori in na Krasu, naši
si iz njih v sili delajo kritja.

Dvadnevni odmor, 21. in 22. maja. Po
neprestanih sedemdnevnih težkih pehotnih
bojih je postalo 21. in 22. maja nekoliko

Nj. Velič. cesar Karel in general pl. Arz na fronti v Galiciji.

700.000 Italijanov je napajalo s svojo krvjo
bojišče, pa tudi naša kri je tekla v potokih,
tudi naših grobov so polne kraške in tirol-
ske doline. Devet italijanskih ofenziv se je
strlo ob skalnatem Krasu in ob junaštvu
Avstrijcev. Za dveletnico divja deseta
ofenziva s silo, kakor še nobena. Da bi za
dveletnico pokazali kak uspeh slavohlep-
nemu ljudstvu, so ga njegovi voditelji zo-
pet poglali na polje smrti — v naskok na
naše skalne postojanke. Ker je vodilnih
môž strah priti domov brez uspehov —
brez Trsta — zato morajo za njihovo
dvomljivo slavo zopet stotisoči v smrt.
Uboگو, zaslepljeno ljudstvo, kdaj se mu

mirnejše. Italijanske čete so bile v prejš-
njih bojih tako razbite, da jih je bilo treba
zopet urediti in izpopolniti. V izpadalne
postojanke so privedli Italijani nove re-
zerve. Pa tudi sovražna artiljerija je rabila
odpočitka in nove municije. Italijani so
streljali s tako naglico, da so naši večkrat
lahko opazovali, kako se je tu in tam raz-
leletel kak italijanski top vsled prehitrega
streljanja. V teh dveh dneh so Italijani
samo pri Gorici poizkušali udreti v naše
postojanke; bili so takoj vrženi nazaj.

Nova vihra ob dveletnici. 23. maja je
iznova zadivjala topovska in pehotna bit-
ka, in sicer s tako silo, s kakršno še nikdar

ne prej na tem bojišču. Ze 22. maja popoldne je začela italijanska artiljerija s silnim ognjem pripravljati napad; 23. je pa izbruhnil pehotni naskok, ki po svoji ljutosti prekaša pač vse prejšnje boje. Še z večjo brezobzirnostjo, kakor v začetku te ofenzive, so vrgli ta in naslednje dni deloma na novo izpopolnjene polke proti naši fronti. Noč in dan se vale goste vrste sovražnih množic proti našim postojankam; toda val za valom se razbija ob železnem odporu naših čet, ki z brezprimerno žilavostjo branijo svoje, na mnogih mestih popolnoma razbite in izravnane jarke.

Krvava borba na Krasu. Glavni napori Italijanov v na novo poživljeni ofenzivi so naperjeni proti Kraški planoti. 23. maja so bile že od zgodnjih jutranjih ur vse naše postojanke in prostor za njimi v najhujšem bobnečem ognju. Proti 11. uri dopoldne se je pa začel prvi pehotni napad z močnimi silami pri Kostanjevici, ki se je izjalovil. Na posameznih mestih se je seveda malim oddelkom posrečilo priti v naše prednje črte, bili so pa z junaškim protinapadom — z bajonetom in ročnimi granatami prisiljeni, da so se umaknili. Toda ta napad je bil le predhodnik novih, še silnejših napadov. Isti dan popoldne se je sovražnik navalil v velikanskih množicah proti našim postojankam na Krasu. Povsod je bil vržen nazaj, le pri Jamljah je dosegel krajevni uspeh. Tu — med morjem in Kostanjevico — je segala naša bojna črta kakor zagvozda v italijansko. Kot nekaka trdnjava je stala tu naša postojanka obdana v obliki polumeseца od Italijanov. Sovražna artiljerija je popolnoma razstrelila naše utrdbe, zato se tu pehota ni mogla več držati. Vzeli so jo za kilometer nazaj v že pripravljene postojanke. Višek krvave srčnosti so pa dosegli ti boji 25. maja. Od Tolmina do morja se je val za valom podil proti našim postojankam in se razbijal ob njih. Pri Jamljah so naši hoteli iztrgati sovražniku izgubljene jarke; v tem času so se navalile nove sovražne množice k napadu. Tako je zadel napad ob napad. Vedno nove množice je pošiljal Cadorna v ta pekel; — toda naši so vzdržali in se niso umaknili niti korak nazaj. Sovražnik pa ima še dosti rezerv; ni mu še dovolj izgub; 26. majnika požene v boj sveže čete — in Kras je videl novo strahoto boja, kakršne ni mogoče popisati. Italijani potisnejo naše nekoliko nazaj, toda takoj se vržejo naši iznova na sovražnika in mu iztrgajo izgubljene jarke. Postojanke so večkrat menjale gospodarja. Neki ogrski polk je ta dan odbil 18 napadov in še sam trikrat naskočil. Od morja po vsem Krasu do Fajti hriba je divjala bitka semintja; toda sovražnik ni dosegel ničesar.

Boji pred Gorico. Tudi vzhodno od Gorice je Italijan pretečeni teden večkrat naskočil; nikjer pa niso bili njegovi napadi tako gladko odbiti kot tu. Vsi njegovi napadalni valovi se navadno v tem odseku zrušijo že pred našimi jarki.

Sveta Góra — krvava gora — posejana z mrliči. 23. t. m. se je Italijanom zopet posrečilo, da so vdrli v naše razstreljene postojanke na Sveti Gori, na onem mestu, kjer leže razvaline svetogorske cerkve in samostana. Toda tudi razvalin

naši ne puste sovražniku. Nemudoma prihite naša ojačenja, zgrabijo sovražnika in ga vržejo z vrha. V tem že hite italijanske rezerve na pomoč, da bi ustavile beg preganjanih tovarišev; toda bežeči oddelki potegnejo za seboj tudi rezervo in vsa množica drvi v divjem begu proti Soči, za njo naši vojaki, med njo in nad njo pa eksplozira naboj naših šrapnelov in granat. Vse pobočje Svete Gore je pokrito s stotinami sovražnih mrličev. Enako ljuti boji so se vneli na pobočju Svete Gore pri Vodicaх za višino 652 in vzhodno od gore Kuk. 23. maja je naš silni topovski ogenj uničil vse sovražne napadalne kolone v prostoru gore Kuk. Višino 652 so bili Italijani po ljutom boju 24. maja začasno osvojili. Toda te zmage so se veselili le par ur. Podpirana po topovih je naša pehota izgubljeno postojanko zopet osvojila in zapodila sovražnika z gore. Nešteto ranjenec in mrličev pokriva pobočje za višine. Severno od tod — do Tolmina boji niso dosegli te sile kot drugod.

Moč naše artiljerije. Kljub silnim italijanskim navalom prve dni desete laške ofenzive vsi naši topovi še niso posegli v boj. Na bojišče so naši privedli nove topove, ki zelo daleč streljajo. Ko so se Italijani z vso silo vrgli na Kras, so se pa ti oglašili. Naši letalci so opazili daleč zadaj pripravljene italijanske rezerve; na te so ti topovi namerili svoj ogenj in pa na italijanska skladišča in barake. V rezervah je nastala zmešnjava, skladišča in tabori pa so začeli goreti, da se je videl dim daleč naokrog. Sploh ima v teh bojih glavno vlogo naša artiljerija. V njenem strašnem ognju se zruši večina italijanskih navalov. Naša pehota se nahaja proti italijanski v veliki manjšini, zato bi ne vzdržala v teh bojih, če bi ne stala za njo številna artiljerija.

Bojišče posejano z mrliči in težko ranjenimi. Uradna poročila pišejo o silnih sovražnih izgubah. Ranjenci s fronte pripovedujejo, da so si delali kritja s kupi sovražnih mrličev; — gotovo je tudi med našimi imela vojska bogato žetev. Italijanov so naši ujeli od 23. do 27. maja 13.000 in 250 častnikov.

Naš tren. Italijanska artiljerija je obstreljevala vse ceste za našo fronto, da bi zabranila dovoz živil in streljiva. Marsikdo je že morda vprašal, kako v tem ognju dobe naši v jarkih streljivo, živež in vodo. V takih bojih se izkaže tudi naš tren. V najhujšem sovražnem ognju dovaža vse potrebno v prve jarke; seveda marsikak črnovojnik izdihne na tem potu.

BOJI NA FRANCOSKEM.

Neprestani boji divjajo tudi na tej fronti, dasi ne več s tako silo. Sovražniki se sedaj boje nemške ofenzive, zato izkušajo s topovskim ognjem razbiti zbirališča in zabraniti zbiranje čet.

RUSKO BOJIŠČE.

Rus straši. Čim bolj se razvija italijanska ofenziva, tem bolj se oglašča ruska artiljerija. Ogenj ji vračajo naši topovi, da ji pokažejo, da še niso zapustili te fronte in šli nad Italijana.

DOGODKI NA MORJU.

Žetev podvodnikov. 23. maja poroča nemški urad, da so podvodniki potopili zopet nad 70 tisoč ton ladjinega prostora; 25. maja zopet o 19 tisoč in 26. o 19.200 potopljenih tonah. Vedno več ladij gre na dno morja. Tudi nevtralci pri tem hudo trpe. Norveška mornarica je med vojno izgubila tretjino svojih ladij, to je 720 tisoč ton.

Tedenske novice.

Za mir. Izvršilni odbor S. L. S. na Kranjskem je v svoji seji dne 22. maja so glasno sprejel resolucijo, v kateri pozdravlja prizadevanja Nj. Veličanstva cesarja Karla I. za doseg častnega miru, ki naj čimprej osreči avstrijske narode. — Enako je izvršilni odbor pozdravil mednarodno zvezo katoličanov s sedežem v Curihu ki se je osnovala zato, da se pospeši mirno razpoloženje med vojskujočimi se državami. Izražal je željo, naj bi se pritegnili v to miroljubno zvezo tudi katoliški zastopniki nam sovražnih sil.

Vsa pozornost Slovenije je obrnjena proti solnčni Goriški, kjer odbijajo naša junaški besne navale italijanskih sil. Upamo, da se piše sedaj zadnje poglavje krvave vojske, da se pripravljajo pot do zaželjenega miru. V majniku smo še vselej dosegli izredne vojne uspehe po milosti najboljših nebeške Matere, kar smo zatrdno pričakovali tudi v letošnjem majniku. Nismo se varali. Ravno 24. maja, ko smo praznovali god Marije Pomočnice kristjanov, je sila Italijanov obnemogla. Nezaslišano je, koliko vojaštva so prignali Italijani na soško fronto, neverjetno, s kakšno delavnostjo in s kolikim aparatom so se pripravljali na deseti glavni naskok! Naši so kljubovali, vztrajali in zadali sovražniku zlasti z novimi topovi občutne udarce, povzročili ogromne izgube. Naša srca trepečejo, a so mirna, ker zaupajo v Boga, na izbornu vodstvo in na junaštvo naših preizkušenih armad. — V soboto dne 26. maja se je pomikala z ljubljanskega kolodvora dolga vrsta (4600) laških ujetnikov, ki so jih spravili na Grad. Zanimivo je bilo gledati 130 višjih in nižjih častnikov, ki so korakali posebej.

Za kanonika kolegijatnega kapitlja v Novem mestu je imenovan g. Jakob Porenta, župnik v Stopičah na Dolenjskem.

Novo mašo bodo imeli letos naslednji novomašniki ljubljanske škofije: Iz četredga letnika č.č. gg.: Ambrožič Josip 17. junija v Ribnici; Dolinar Anton 17. junija v Domžalah; Gostiša Vinko 10. junija v Stari Loki; Gregorec Feliks 17. junija v Mengševcih; Hostnik Anton 17. junija v Šmartnem pri Litiji; Jakob-Rado Miglič 17. junija pri Sv. Križu pri Litiji; Peček Alojzij 10. junija v Velikih Laščah; Pintar Janez meseca septembra v Stari Loki; Pirkovič Janez, 17. junija v Št. Jerneju; Pivk Ivan 9. junija pri svetogorski Materi božji v franciskanski cerkvi v Ljubljani; Potočnik Ciril, 10. junija na Trati; Šuštar Franc 17. junija v Vodicaх; Trčelj Filip iz Šturij 10. junija pri uršulinkah v Ljubljani; Urh Anton 17. junija

Vojaške novice.

Dopusti. Cesar Karel I. je naročil in zapovedal, naj se črnovojniki letnikov 1865 in 1866, ki so bili pritegnjeni v vojno službo, pošljejo prej ko mogoče na dopust, najkasneje pa do 30. junija t. l. Izvzeti so tisti, ki žele sami ostati še dalje pri vojaštvu, in pa gažisti mirovnega stanja ter pripadniki korporacij, ki so podvržene črnovojniški dolžnosti. — Rodbinam in gospodarskemu življenju bo na ta način vrnjenih znatno število mož.

§§ 327. in 330. v. k. z. Vojna oblast opozarja na označeni dve določbi vojaškega kazenskega zakonika, po katerih se ostro (na bojišču potom naglega soda, v zaledju pri obtežljivih okolnostih s smrtjo na vislicah) kaznuje vsak hudodelski naklep, uničiti zaloge živil ali povzročiti bolezn pri živini (konjih) z namenom, da se oškoduje vojna moč avstro-ogrške države, ali da se koristi sovražniku. Vsakdo, ki bi takega hudodelstva namenoma ne preprečil, dasi mu je možno, ali ki bi namenoma takih stvari ne naznanil, je sokriv hudodelstva in se zoper njega uporabi § 330. v. k. z.

»Rdečega križa dan.« Ministrstvo je dovolilo, da se v soboto 12. junija po vsi Avstriji priredi »Rdečega križa dan«. Vodstvo te prekornostne naprave na korist ranjencem in vojnim boleznikom vabi, naj bi občinstvo ta dan pri trgovcih in obrtniki karmoč veliko potrebščin kupilo; del izkupička bodo pa trgovine oddale v namene Rdečega križa.

Naši trpini. V zavodu sv. Odilije v Gradcu je tudi več slovenskih oslepelih vojakov, ki so v oskrbi dobrih učiteljic. Za Slovence se posebno zavzemlje č. sestra Klara Verhunc. Zadnji čas je tem siromakom, ki se uče brati, pisati in raznega dela, došlo več darov v denarju in jestvinah. Obiskuje jih večkrat naš rojak č. g. dr. Al. Nastran. Kdor bi še hotel poslati kako darilo, naj je naslovi: Sestra Klara Verhunc, Odilien - Blindenanstalt, Leonhardstrasse, Graz.

Dve leti se že pogreša vojak Anton Molek Lir. 20, 6. komp. Poizveduje in stroške plača njegov oče Matija Molek, Gradenc 16, p. Žužemberk. — **P o d o l g i h d v e h l e t i h** se je zglasil iz ruskega ujetništva Metod Lebar. Naznanja, da je zdrav in da od doma ne dobi nobenega pisma, dasi je sam že mnogokrat sporočil naslov.

Ustanove za oslepele vojake. V Ljubljani je dne 24. maja umrla 94 let stara vdova Marija Pagliaruzzi, ki je zapustila do 200 tisoč kron v dobre namene, med drugim tudi za ustanove, ki jih bodo deležni v sedanji vojni oslepelci vojniki in vsled vojne osiroteli otroci iz kranjske dežele.

Še bo bridko. Dne 25. majnika je bila izdana ministrska odredba, ki zasega v vojne namene vse zvonove iz bakra, bronu, medi. Vse zvonove, ki merijo na zunaj 25 cm ali več, bo treba naznaniti do 6. junija vojaški oblasti.

Vse sile so napeli Italijani, da bi kako prodrli. Švicarski listi pišejo, da se na obsoški fronti bore na strani Italijanov: Angleži, Francozi, Belgijci, Srbi in Portu-

galci. Če bo ta mešanica kaj premogla, je zelo dvomljivo.

Gorjé, ki ga izdajo suhe številke. Koliko trpljenja, gorjé in bridkosti je povzročila sedanja vojska, razodevajo velikanske številke, ki jih je navel angleški minister Henderson, ko je v Richmondu govoril o izgubah na bojiščih svetovne borbe. Pravi, da je padlo doslej okrog 7 milijonov vojakov; ranjenih je bilo do 46 milijonov ljudi. V vojni službi je sedaj okroglo 50 milijonov ljudi.

Med vojne posle spada tudi pobiranje nadležnih šesteronožnih živalic, ki se prikrađejo kot nepovabljeni gosti med vojaštvo zlasti v fronti. Dobili smo te dni gori s koroške fronte sličico, ki nam predočuje, kako se naši vojaki v mirnih urah »kratkočasijo« z obiranjem teh neustrašnih zajedalk. Podpisana sta podlovca Mat. Ogris in Franc Metelko s pripombo »Tukaj ravno iščemo u. . .«. Če bo moč bomo spravili sliko v list. Vsekako pa ostane spravljen za naš vojni muzej kot spomin na nenavadne čase.

Poldrug milijon ženskih »rekrutov«. Na Angleškem je bilo pred vojsko venomer čuti o rabukah, ki so jih vprizarjale brezposelne ženske iz boljših hiš, osobito v Londonu. Nagajale so parlamentu, ministrom in javnim oblastnikom ter zahtevale moškimi enako državljansko stališče. Zdaj so utihnile in posvetile svoje moči domovini. 420.000 jih dela v municijskih tovarnah, 210.000 jih je nastavljenih v vojaških službah in pri mornarici, 40.000 pri železnicah, 58.000 v livarnah, 140.000 v velikih trgovskih podjetjih, 30.000 po hotelih in gostilnah, 82.000 pri aprovizaciji, 84.000 pri gospodinjstvu, 10.000 po tiskarnah, 45.000 je izučeni za vožnjo z avtomobili itd.

Razne novice.

Zahvalna maša. Ob drugi obletnici laške vojne napovedi so imeli v Trstu (23. maja) zahvalno sveto opravilo za božje varstvo v tem težkem času. Pri sveti maši, ki jo je opravil tržaški škof msgr. dr. A. Karlin, so bile navzoče vojaške in civilne oblasti ter mnogo občinstva.

Odlikovanje. Dvornim svetnikom je imenovan svetnik deželne vlade kranjske Gustav Kulavic. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je podeljen okrožnemu zdravniku v Trebnjem: dr. Božidarju Küssel.

Premoga bo še primanjkovalo, zato je deželni moravski urad za pospeševanje obrti v Brnu razpisal tri nagrade (po 500, 300 in 200 K) za tiste obrtnike, ki bi postavili in predložili nove sisteme štedilnih domačih ognjišč, da ne bi toliko toplote (doslej 60—70%) odhajalo brez koristi v dimnike. Enake nagrade so dovoljene tudi za spise, ki obravnavajo predloge za štedenje s premogom.

Kesa se ministrski predsednik Klam-Martinic, da ni izpeljal načrta glede uveljavljenja nemškega državnega jezika; skušal bo to doseči po drugačni poti. Tako nekako se je izrazil nasproti voditeljem hrvatsko-slov. kluba, ki so bili k

njemu povabljeni 22. maja. Sedaj imajo poslanci besedo!

Sumljivi izgredi so bili pretekli teden v Lizboni. Množice so plenile po pekarijah in slaščičarnah. Nastopilo je vojaštvo s strojnimi puškami. Ubitih je bilo 10 oseb, 50 ranjenih. Mesto se obstreljevale vojnne ladje. Vojaštvo je le s težavo napravilo red.

Vsi enako. Po gostilnah in hotelih bodo vpeljali enotne jedilne liste. Dobil bo vsak gost juho, meso, zelenjavo in močno to jed. V odličnih gostilnah se bo dobila še ena »predjed«, a ne iz mesa.

Najden zaklad. Blizu vasi Griffen na Solnograškem je živel več let neki ščetar Anton Fellner; stanovanje je imel v neki duplini. Meseca februarja t. l. je ta puščavnik umrl. Ljudje so jeli takoj govoriti, da je moral mož imeti denar in da ga je zapustil tistemu, ki bi ga zasledil. Kmetiški fantič Wippnig, ki je o tem slišal, je vedel za duplino, kjer se je samotar navadno mudil; neutegoma gre, preišče skrivnostno stanovanje in najde v nekem loncu 500 srebrnih kronc.

Na Japonskem sili na površje močna stranka, ki hoče vrci dinastijo ter uvesti ljudovlado. Vlada je proti nezadovoljnemu najostreje nastopila ter dala zapreti celo vrsto uglednih politikov v glavnem mestu Tokio.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

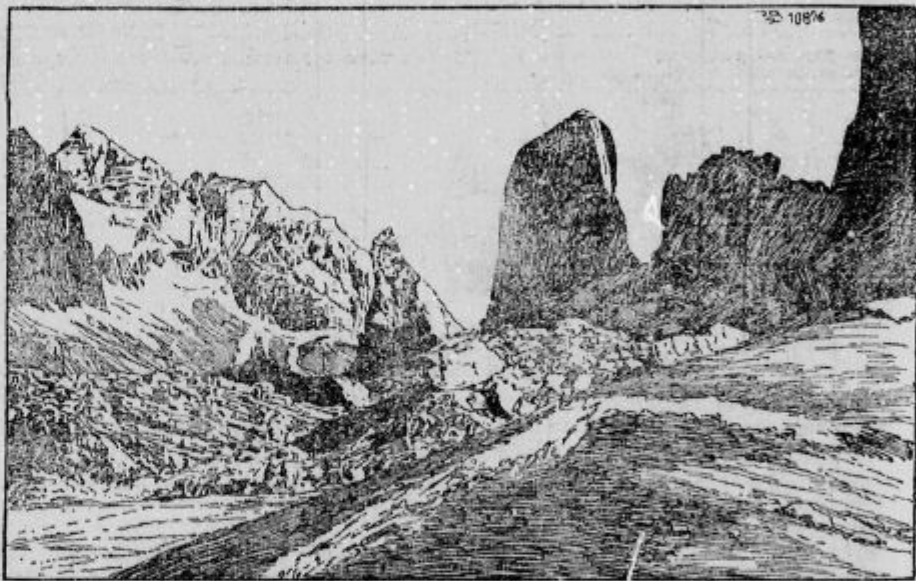
Kdo ima v sedanji vojski največje zasluge? Naši vojaki so prelivali svojo kri, prenašali mraz in vročino, pomanjkanje in težave v taki meri, da ni mogoče vsega ne povedati ne opisati. Zaslužili so odlikovanja, zlate in srebrne svetinje, ki krase marsikaterega izmed njih. — Odlikovani so bili uradniki. V pisarnah so bili, odloke pisali in strogo pazili na red in vse datjave. Odlikovani so bili pri Rdečem križu, odlikovani zaradi vojnega posojila. — Kdo ima pa za vojaki največje zasluge? — Tisti, ki so največ delali in trpeli, da res zmagamo; najtežja moška dela so ženske opravljale, ob nedeljah ni bilo počitka; ponoči ni bilo spanja. Brez teh kmetič bi vojaki in meščani lakote pomrli. Dati so morale toliko žita in krompirja, da ga zdaj še otroci doma stradajo, toliko masti, da je še za dom nimajo. Nekatere so bile še občutno kaznovane, ker so razne pridelke za kak vinar dražje prodale, kot je bilo določeno; druge so imele dolga in nepotrebna pota k uradom. — In vendar so te železne ženske vztrajale. Po vsaki novi težavi in prevari so se lotile dela s staro vnemo. Moški bi se že davno naveličali, ženske niso odnehale. Same so bose in večkrat raztrgane; brez priznanja in plačila izvršujejo mirno svoje delo. Njih odlikovanje so žuljave roke, plačnik pa Bog v nebesih! Kako se ravno pri tistih, ki največ trpijo kaže zlato slovensko srce! Čeprav same nimajo veliko, si od ust odtrgajo, da revežem pomagajo. **Te kmečke ženske imajo za vojaki največje zasluge,** čeprav ni nobena izmed njih odlikovanja dobila.

Kam so prešli...? Vprašali so nas, kaj smo izvedeli na naše vprašanje, kam so šli vsi kranjski preišči letošnjo zimo, ko jih je bilo toliko tisočev v Ljubljano poslanih. Izvedeli nismo ničesar. Gotovo je, da zdaj v Ljubljani primanjkuje svinjine in masti. Z Ogrskega bo treba uvažati zelo drage preišče. Govori se, da so šli celi vagoni mesa in masti izven dežele in so nekateri pri teh kupcih zelo obogateli. Ne vemo, koliko je resnice na tem. Prejšnja leta — pred vojsko — smo le po železnici odposlali živih preiščev čez 40.000 iz dežele; vsaj toliko je šlo tudi zaklanih. Za množino mesa in masti pa nobeden ne ve. Trst je dobival preišče večinoma od nas. Takrat je imela Ljubljana masti in mesa kljub izvozu vedno zadosti. Čas je že, da se bi začela natančna preiskava.

Koliko blaga se skvaril »Reichspost« poroča v št. 227.: Piše se nam: Način, kakor se zdaj gospodari z maslom in mastjo, mora ljudem vzeti spoštovanje in zaupanje do central. S strogostjo se pri kmetih za-

Mleko. Na Moravskem in v Gornji Avstriji se pritožujejo, da zelo veliko masla na Češko in na Dunaj vtihotapijo. Na Dunaj dobijo zdaj na dan le 275.000 litrov mleka; niti tretji del navadne množine ne prihaja več na Dunaj. Kupijo pa veliko zgoščenega danskega in holandskega masla. To mleko je zelo slabo, ima le 27% tolsče, torej tretjino manj kakor naše. 1 liter takega mleka stane 3 K 90 v. do 5 K. Na Dunaju so mislili s 15. majem odpraviti visoke zimske cene za mleko. Zaradi pomanjkanja so jih morali pustiti. V Gradcu in v Pragi imajo enake cene, kakor na Dunaju. Na Ogrskem so vpeljali 18. aprila nove cene za mleko. Kmetom se plača 1 l po 50 vin. Kdor ga kupi v mlekarni ali v trgovini, ga plača po 54 v. V Budimpešti se na drobno prodaja po 84 v.

Na Koroškem so imeli popred določbo, da se je moralo od vsake tretje krave (če je imel le eno ali dve, je bil prost), dati na dan 1½ litra mleka. Ker so bile krave po zimi in ob slami suhe, ni bilo dosti mle-

Dolina Ampezo na Tirolskem zvezana s pusterško dolino pri Toblahu.

hteva maslo in mast. Ko je pa dragocena zabela v kakem skladišču nakopičena, se noben človek več zanjo ne zmeni, če se je tudi na cente pokvari. Strogo je prepovedano tako blago dati ljudem, predno se pokvari. Kmetom se je plačalo blago po 7 K za 1 kg. Če kdo iz okolice maslo potrebuje, mora cele ure čakati, da dobi to od vročine pokvarjeno maslo po 14 K. Vsak si lahko misli, kako se ljudje pritožujejo, ko se vedno ponavljajo stare napake. Pri krompirju je bilo ravno tako, le da je bil krompir po mrazu končan, maslo pa po solncu.

Zabela in sedanja cena. Na Avstrijskem so zdaj sledeče cene:

	Mleko	Maso	Čajlanom.	Slanina	Mast	Kuhano maslo
Kranjska . . .	30—38	8 60	10 60	7—	8—	—
Nizja Avstrija	32—42	7 20	—	7—	8 40	—
Solnograška . .	28	5 50—6	—	7 80	8 75	—
Gor. Avstrija	24	5—6	—	7 80	8 70	—
Koroška . . .	40	6—7 60	—	—	—	7—9
Štajerska . . .	42	6 50	—	7 40	8 30	8—
Predarlško . . .	—	6—	—	—	—	—
Češka	40—42	9 35	—	7 80	8 75	11 68
Moravska . . .	36	6 50—9 20	—	7 80	8 70	—
Ogrska	50—60	10 60	—	—	—	—

ka oddanega. Zdaj so določili, da ga sme vsak kmet na osebo pol litra na dan porabiti, vse drugo se mora oddati.

Enaka delitev? Generalni major Landwehr, posebni cesarev svetovalec za prehrano, je pravil, da so načrti že napravljene, kako bo od nove žetve vsak enako dobil. Ne sme se več zgoditi, da bi stradali vojaki na fronti, v zaledju bi se pa nekateri gostili z vsem, kar jim srce poželi. Te načrte bo težko izpeljati. Saj ne morejo vsa žita naenkrat omlatiti ali kmetom porabiti. Najbrž se kaj takega ne namerava, ker bi se pretežko izpeljalo.

Zadrega v Ameriki. V Ameriki se zelo boje, če bodo pridelali zase zadosti žita. Sicer se je vreme večinoma izboljšalo, da računajo že zdaj 73% navadnega pridelka. Ko so še maja pričakovali le 63%. Pričakujejo vendar kvečjemu 10 milijonov bušelnov ozimne pšenice, ko so jo aprila upali 11.5. Kako je to mogoče? Pšenica je tako slabo prezimila, da so morali več kakor tretjino posejanega polja preorati. Ker so lani obsejali s pšenico 40 milijonov akrov, to je 16 milijonov ha, so nad 5 34 milijonov

hektarov, ali 10 milijonov oralov preorali. Kar ljudje pomnijo, ni bilo tam še nikdar tako slabo. Nekaj je pač zakrivila zima, ker so imeli v nekaterih krajih obširne države preveč snega in prehud mraz, v drugih pa premalo kalijeve soli. Pravi vzrok bo pa najbrže v delavcih. Tovarne za železo, orožje in vse druge vojne potrebščine imajo res zlate čase, kakoršnih še nikdar ni bilo. Da bi bilo še več dobička, dajejo delavcem visoke plače. Čim več je delavec, večji je promet, večji dobiček. Ne smemo pozabiti, da je prišlo pred vojsko vsako leto nekaj milijonov ljudi v Ameriko, iz katerih so dobili najboljše delavske moči. Zdaj tega dotoka ni. Ker je zaslužek dober, so tovarne izrabile najboljše delavce iz kmetov v svoje obrate. Za delo na polju so ostali le bolj slabi in nevajeni ljudje. Toda vsak gospodar ve, da se mora pri kmetu zelo natančno delati, drugače ni veliko pridelka. — Ker jare pšenice več kakor še enkrat manj pridelajo, bodo v Ameriki letos komaj s svojim pridelkom izhajali. Že zdaj stane v Ameriki 100 kg pšenice 80—90 K. Kakor se kaže, bomo imeli jeseni splošno pomanjkanje živil.

Petroleja zdaj povsod primanjkuje. Deželna vlada je nakazala večje množine posameznim glavarstvom in po teh sodnim okrajem. Ta petroleja je namenjen v prvi vrsti kmetijskim obratom, torej kmetom zlasti za pomoč ob živinskih porodih. Če se ne bodo županstva pravočasno brigala, se bo petrolej v mestih in trgih izgubil. Sicer ga na posameznega gospodarja ne bo prišlo posebno veliko. Pozna se pa že pol litra, če je sila velika.

Pridelovanje vojne (sladkorne) pese.

Kot vojno peso so označili sladkorno peso, ki ni namenjena za pridobivanje sladkorja, temveč za krmo in v sili tudi za človeško hrano. Sladkorna pesa uspeva povsod tam, kjer sejejo ozimno žito, seveda le na globoki, močno gnojeni in skrbno obdelani zemlji. Na slabših, plitvih legah daje manjši pridelek in je boljše, da se v taki zemlji sploh ne sadi. Sadi se v vrste, ki naj bodo oddaljene druga od druge krog 40 cm; jabolčnice, v katere se položi več semen skupaj, pa morajo biti 20 cm narazen. Ko pesa požeje in ima koreninice debele kot močna slama, se izrujejo na vsakem kupčku vse rastlinice razen najmočnejših, ki morajo biti 20 cm vsaksebi. Peso je treba tri do štirikrat okopavati, v začetku bolj na plitvo, kasneje bolj na globoko. Ko se listje toliko razraste, da pokriva perje zemljo, ni treba več okopavati. Sladkorna pesa dozori v 20 do 30 tednih; pridelek spravljajo šele oktobra. Ker sega korenina dozorele pese zelo globoko v zemljo, jo je treba s posebnim orodjem rvati. Odrezano listje je zelo dobra krma za govejo živino. Vobče je treba sladkorno peso pridelovati skoro tako kot krmsko peso; zahteva le močnejšo zemljo, ki mora biti okrog 40 cm globoko preorana. Seme vojne (sladkorne) pese se dobi pri podružnici zavoda za promet z žitom ob času vojne v Ljubljani po ceni 1 K 60 vin, za 1 kg. Dotični posestniki, ki bi bili pripravljivi, da sklenejo pogodbo za pridelovanje pese, dobe potreb-

no seme brezplačno potom komisijonarjev žitnega zavoda.

Delo za ključavničarje. Rumeno kovino bodo pobrali za vojaške namene; zato bodo zamenjali vse vratne kljuke iz medi s primernimi drugimi kljukami. Z zameno bo naraslo veliko dela. Da to ne pride v roko špekulantom, se je ustanovila po prizadevanju dunajske »zadruga ključavničarjev« in s sodelovanjem dunajske mestne občine družba z omejeno zavezo pod imenom »Teg«, ki je že dobila od c. in kr. vojnega ministrstva naročilo za dobavo vratnih kljuk pod pogojem, da izvrši delo predvsem z domačimi obrtniki. Družba »Teg« je pritegnila v svoj delokrog tudi zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem, ki bo zamenjavo kljuk za vso deželo samostojno izvršil in sicer potom svoje Konfeksijske centrale za vojaške dobave. V vsakem kraju bo delo izvršil pristojni ključavničarski mojster, ali kak drug obrtnik sorodne stroke. Ker se bo moralo delo hitro izvršiti, zato se morajo predpriprave takoj začeti. Oblastveni raspisi v tej zadevi bodo v kratkem izdani. Da bo mogoče presoditi, kateri obrtniki naj se pritegnejo k izmenjavi vratnih kljuk, se pozivajo vsi obrtniki kovinskih obrti, da nemudoma priglasijo ustmeno ali pismeno v pisarni Zavoda za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, Ljubljana, za kateri okraj in s koliko delavskimi močmi da žele prevzeti delo. Ta priglasje za enkrat obojestransko popolnoma neobvezen.

Slike in črtice z bojišč.

Čudna zgodba.

pisana na papirju, ki je razbit od granatnega drobca.

Bilo je meseca februarja, ko je bil naš oddelek v zaledju v neki tirolski vasi. Tam sva pila s tovarišem kupico vina. Kar se nama pridruži neko človeče s krasno Marijino svetinjo v roki. Poljubuje jo in dviguje kvišku. Čez nekaj časa pa reče, da jo da za pol litra vina. Jaz se nisem brigal zanjo, saj tako tudi sam nisem bil brez nje; zato pa reče možakar, da jo da za četrto litra vina. Hočem mu plačati, a se takoj zopet skesa in zahteva pol litra. Jaz ga zavrnem, da nič ne dam. Ko mi jo še enkrat ponudi za četrto litra vina, me pograbi jeza zaradi barantanja z Marijino svetinjo in plačam tiste vinarje samo, da se ne bo norca delal iz svete reči. Rečem mu pa, da mu je ne dam nazaj za nobeno ceno. Nato se obrnem proti tovarišu in rečem: »Jug, morda me bo pa prav ta svetinjica rešila smrti.« — In res me je.

Prav s tem tovarišem sva bila 13. maja skupaj na prvi vojni straži, ko nas napade sovražnik ob 11. ponoči. Vnelo se je tako ropotanje, da je bilo grozno. Že proti zadnjemu mi priletel neka stvar na glavo, da me nalahko rani. Hudega bi ne bilo, a nisem imel ničesar na glavi; kapo sem bil izgubil v ročnem metezu.

Urno zakličem: »Jug, jaz sem jo že skupil.« Na prvi hip sem mislil, da je hujše. Jug mi reče: »Pojdi hitro proč, da se obve-

žeš.« Sovražnik nas je obsipal z ognjem iz topov; tri granate so se razletele prav blizu mene; dobil sem več lahkih udarcev, puško mi je pa razbilo. En kos prileti in mi prebije obleko prav na mestu, kjer sem imel spodaj omenjeno svetinjico. Jaz sam sem ostal brez vsake poškodbe; zakar gre hvala Bogu in Mariji. — Ob sklepu pozdravljam vse čitatelje »Domoljuba« in tovariše po bojnih poljanah.

Jožef Žgur.

24. maja še v snegu.

Srčna ti hvala, dragi »Domoljub«, da nas tako redno obiskuješ v teh visokih snežnikih. Teško te pričakujemo, da nam prineseš novic iz ljube domovine in z raznih bojišč. Tudi jaz hočem danes nakratko popisati, kako živimo mi slovenski fantje tu v večnem snegu. V teh visokih hribih je mnogo trpljenja, posebno pozimi; drugi ne vedo, kaj je zima v teh krajih, kakor kdor poizkusi. Posebno huda je ledena burja, ki pobira z vrhov sneg in ga nosi v dolino, tako da včasih človek ne vidi deset korakov daleč. Strašno je videti plazove. Ko se trgajo v hribih in letijo z velikim šumom v dolino, pobirajo s seboj kamenje, zemljo, drevesa in sploh vse, kar dosežejo. Tudi barake poberejo, ako jim zapirajo pot. Barake tako zasujejo, da se nič ne vidi, kje katera stoji. Narejene imamo predore pod snegom, kakor krt pod zemljo, da moremo od barake do barake, do kuhinje in do drugih važnih točk. Sedaj se imamo že mnogo bolje, zakaj prišla je tudi k nam ljuba spomlad. Vreme imamo lepo; tudi solnce nas toplo ogreva in ptičice nam zvržolje za kratek čas. Samo nekaj manjka: cvetic. Kako lepo je videti v dolino, ko je vse zeleno in v cvetju; tukaj ni ne cvetic, ne zelenja, kajti narava še počiva pod debelim snegom.

Kaj pa polentar? boste vprašali. Z njim smo prav blizu skupaj, tako da se lahko pogovarjamo. Pa vseeno nam ne dela preveč sitnosti; samo včasih postane malo preveč darežljiv ter nam pošlje kak zamazan šrapnel, ki ga mu pa seveda takoj vrnemo.

Ko to pišem, sedim na toplem solncu, moj tovariš F. čita ravno došli »Domoljub«, tovariš U. se pa kisló drži in zabavlja čez vojno, ker mu manjka tobaka. Tako preživimo dan za dnevom, mesec za mesecem, vojne pa le noče biti konec. Srčne pozdrave pošiljamo vsem Slovincem in Slovenkam ter bralcem in bralkam »Domoljuba«. Slovenski fantje in možje iz raznih krajev: Ciril Samocec, Vítovlje; Franc Glavina, Boršt pri Trstu; Franc Krajnc, Sv. Martin pri Celju; Čič Vrban, Polšnik pri Litiji; Kocijančič Evžen iz Brd; Lovrenc Kocbek, Sv. Benedikt v Slovenskih goricah.

Za okrepitev pljuč priporočamo masno prsi in hrbtna s Fellerjevim oživiljajočim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa-fluid«. S tem se poživljava delavnost kože in kroženje krvi in ojači cel organizem. 12 steklenic tega dobrodelnega domačega sredstva pošlje na vse strani franco za 7 K 32 vin. lekarnar E. V. Feller Stubica Elsa trg štav. 16 (Hrvatsko). Moral bi biti vedno v hiši. Mnogi zdravniki ga priporočajo. Mnogo nad 100.000 zahvalnic Obnem se lahko naroče Fellerjeve milo odvajajoče rabarbara kroglice z zn. »Elsa-kroglice«. 6 škatel franko za 5 K 57 vin. (fe)

Bog Ti leči vse!

Noč je jasna, svetla, hladna,
v njo strmi mi duša jadna;
v zvezde lepe zre.
Vem, tam gori stę vsele
ve nebeške, zlate hčere; —
moje ni srce.

V duhu hodim po poljani;
tja čez bojni log prostrani,
moje spe srce.
Zrem grobove izkopane:
sveže, stare, vse prerane.
Plaka mi srce.

S tabo plakam, dobra mati;
Sinko tam počiva zlati,
tvoje ž njim srce.
S tabo plakam, zvesta ženka;
oh, usoda tvoja grenka,
grenka je nad vse.

In nedolžna, nežna deca,
zate moja duša jeca.
Bog se usmili te!
In za te, nevesta mlada,
kje so upi, tvoja nada?
Strto ti je vse!

Noč je jasna, svetla hladna;
moja duša pa je jadna.
Tožno je srce.
Kdo te zleči bolečine
globje, kot morja globine?
Bog! Ti leči vse!

Gorenjka M. J.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenska pratika.

Petek, 1. junija: Sv. Juvencij, muč.
— Sv. Gracijan, muč. — Sv. Fortunat.

Sobota, 2. junija: Sv. Marcellin,
sv. Erazem, muč. — Sv. Blandina,
muč.

Nedelja, 3. junija: Praznik sv. Trojice.
Evang.: Jezus izroči apostolom učeni-
ško, duhovniško in pastirsko oblast. —
God sv. Klotilde, kraljice, in častivr.
Beda.

Ponedeljek, 4. junija: Sv. Kvirin,
škof († 309). — Sv. Frančišek Kara-
čolo († 1608).

Torek, 5. junija: Sv. Bonifacij, muč.
(† 755). — Sv. Valerija, dev.

Sreda, 6. junija: Sv. Norbert, škof,
ustanovitelj reda Premonstratov
(† 1134).

Četrtek, 7. junija: Praznik presv. Rešnjega
Telesa. — Sv. Robert, opat. — Sv. Ju-
lita, muč. († 395). — Sv. Filip, diakon.

Solnce vzhaja ob 4. u. 05 m., zahaja
ob 7. u. 51 m.

Luna: Ščip 7. jun. ob 3. u. 43 m. zjutraj.

Sv. Bonifacij.

(† 755.)

Krstno ime sv. Bonifacija je Vinfrid. Privedek Bonifacij (dobrodelnik) mu je pri-
sodil papež Gregorij II., da bi ga s tem po-
veličal zaradi njegovih zaslug. V mladosti
se je vzgajal pri benediktincih v mestu
Ekseter na Angleškem. Tu je dobil poklic,
da je postal sam redovnik. Zaradi zaslug
je bil izvoljen za opata, a Bonifacij je ču-
til v sebi poklic za misijonarja.

L. 718 je romal v Rim, kjer je dobil
od papeža potrebna pooblastila za misijon-
sko delovanje. Prepotoval je nato razne
nemške pokrajine, zlasti Bavarsko in Tu-
ringijo; povsod je zopet poživil krščanstvo,
kjer so pa bili še pogani, je s svojo gore-
čo besedo prepodil temo zmot in nevere,
vcepil pa krščanstvo. Ustanovil je celo vr-
sto škofij, med drugimi tudi v Solnogradu,
Reznju, Freisingu, Pasavi, Paderbornu,
Würzburgu in drugod. Zaradi neumorne
delavnosti ga je povzdignil papež Caharija
za nadškofa v Maincu in prvaka (primas)
v Nemčiji.

Njemu na čast so ustanovili v Nemčiji
Bonifacijevno društvo, ki skrbi za katoliško
propagando med severnimi Nemci.

Pogoji za sprejem v „zavode“.

V knezoškofijski zavod sv. Stanislava
se sprejemajo telesno zdravi in npravno
nepokvarjeni mladeniči, zlasti taki, o ka-
terih je upati, da se bodo po dovršenih
študijah posvetili duhovskemu poklicu.

V zavodu je popolna gimnazija s prav-
vico javnosti. Gojenci dobivajo v zavodu
vso oskrbo, namenu primerno vzgojo in
pouk v obsegu in po načrtu, kakor to
velevajo avstrijske šolske postave.

Za mladeniče iz ljubljanske škofije je
cela plača 600 K na leto, za mladeniče iz
drugih škofij pa 800 K. Nekoliko gojencev
se sprejme tudi brezplačno ali po znižani
ceni, kolikor to dopuščajo sredstva zavoda.
Vendar morejo dotični gojenci to dobroto
le tako dolgo uživati, dokler se je po svoji
pridnosti in po svojem lepem vedenju ka-
žejo vredne. — Šolnina se ne plačuje. Le
za prvi sprejem se plača pristojbina 10 K;
pri vsakoletnem sprejemu pa se plača 4 K
za učila. Vrh tega plača vsak gojenec 1 K
za knjižnico.

Prošnja za sprejem, naslovljena na
kn.-škof. ordinariat v Ljubljani, naj se pri-
nese ali pošlje v zavod v Št. Vidu vsaj do
20. junija.

Prošnji je treba priložiti: a) krstni list;
b) potrdilo o stavljenih kozah; c) izpriče-
valc o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo, da
se je izdalo, ker hoče učenec vstopiti v
gimnazijo; d) izkaz o imetju, če prosi, da
bi bil sprejet brezplačno ali po znižani
ceni.

Kdor bi želel bolj natančnih pojasnil,
naj se obrne do podpisanega vodstva.

V Št. Vidu nad Ljubljano, dne 16.
maja 1917.

**Zvezda, ki jo mora vsak imeti, če
hoče biti deležen naših častnih
zmag in vojne slave.**

Najnovije.

Boji ob Soči in na Krasu so se na bin-
košne praznike polegli. Posamezne sunke
pri Jamljah in drugod so štajerski in istrski
strelci hitro zavrnil in ujeli 300 Lahov. Ne-
katere naskoke je zrušila že naša artiljerija.
— Italijansko poročilo navaja najbrže preti-
rane številke o naših ujetnikih, pravi nam-
reč, da so od 14. maja dalje ujeli Italijani
22.449 naših vojakov, med njimi 487 častni-
kov.

To in ono.

Nov list v povestnico sedanjega gorjā.
Predpisi za vojne straže so silno strogi;
kazni za prestopke občutne. V noči od 20.
na 21. maja sta bila na straži pri železnih
tovarnah v Moravski Ostrovi, kjer so zapo-
sleni ital. ujetniki, Jurij Zavrl, doma v Tu-
jem Grmu, obč. Trebeljevo pri Litiji, in nje-
gov tovariš J. W. Noč je bila nesrečna. Ušli
so v temi trije Italijani. V velikih skrbeh je
Jurij Zavrl tekel za njimi, a ni dohitel nobe-
nega. Moža je bil — kakor poroča J. W. —
za 2 minuti zaspanec posilil, da je stoje za-
dremal. Dobil je 2 leti stroge garnizijske
kazni, ki bi jo imel nastopiti po vojni. Ova-
den je bil baje, da je ležal in spal. Dovoljen
mu je bil ravno poprej trimesečni dopust.
Ko je šel k zaslišanju zaradi Lahov in spa-
nja, je izvedel, kaj ga čaka. Možu se je jelo
nato v glavi mračiti. V zmedenosti si je ho-
tel življenje končati. Tovariš mu je pa vzel
patrone iz puške. Ali možu se je tako zme-
šalo, da je šel in skočil na glavo v jezero
raztopljene železne rude, kjer je v trenutku
popolnoma zgorel, tako da ni bilo za njim
skoraj sledu več. Uboga žena in otroci! Bog
mu bodi milostljiv. — Pokojni je služil pri
vojakihi dve leti.

Previdno. Dvorni norec francoskega kralja
Franca I. se je pritožil, da mu je neki njegov so-
vražnik zapretil, da ga bo umoril. »Ako to stori-
pravi kralj, sga dam čez pet minut nato obesiti.«
»Ljubše bi mi bilo,« odgovori norec, »če bi Vate
Veličanstvo to reč pet minut poprej naredilo.«

Vprašanja in odgovori.

M. K. — Trstenik. To skrb ima c. kr. okr. glavarstvo.

K. M. R. — Istra. Slov.-nem. slovnica z razgovori vred velja mehko vezana 3 K, trdo vezana 3 K 40 vin. Naroča se v »Katoliški bukvarnic« v Ljubljani.

F. J. P. — Školja Loka. Glede poljšav za letnika 1865 in 1866 najdete pojasnilo med vojaškimi novicami današnjega »Domoljuba«. — Vaš oče pri vpoklicu najbrž še niso imeli 50 let. Zdj bi ne prišli na vrsto.

Poštni predalček. A. S., inval.: Misel dobra, oblika pomanjkljiva, jezik potrebuje pile.

SKRIVALNICA.

Prej možaki so možvali,
ko v nedeljo so se zbrali:
danes šolski že fantiči
zbirajo se pri polici;
radi bi »veliki« bili,
vse in vse nadomestili.
Lej — tu dva fantiča mala
smotke v usta sta si djala.
Modrovati clo že znata;
zanju zdaj je doba zlata.
Tretji ju skrivaj poslušaj.
strup tobakov že okuša.
Prav ne upa se na plan;
stopil bolj je tja ob stran.
Glej, kako pogumno vleče,
da 'z oči mu solza teče!

Izpiranje vratu s Fellerjevim blagodejnim,
bol lajšajočim, razkrasajočim fluidom iz rastlinskih esenc z znakom

„ELSA-FLUID“

olajša

dihanje.

12 steklenic 7 K 32 vin. prosto poštnine,
lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elztrg 16
(Hrvatska). — Cez 100.000 zahvalnih pisem
in zdravniških priporočil.

Nikakega zobobola

več, nobenih nobi brez spanja. „Pides“
lajša bol pri vodnih zobeh kakor tudi
pri najhrovevrat, revmat, zobnih bole-
binah, kjer so odredka vna sredstva. Pri
ceusepu denar nazaj! Cena K 2—
3 tube K 5—, 6 tub K 8— — Nikake
zobne praline več. Snežno bele zobe
dosežete s XIRIS zobno vodo. Takojšnji učink. Cena
K 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Vabilo na REDNI OBČNI ZBOR

Mlekarske zadruge v Polhovem Gradcu

registr. zadruge z omejeno zavezo

ki se bo vršil

dne 24. junija 1917 ob 4. uri pop. na Pristavi 16.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. — 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. — 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1916 — 4. Volitev likvidatorjev. — 5. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se 1 uro pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadržnikov. 1322

Tolminska hranilnica in posojilnica

registr. zadr. z neom. zavezo, tačas v Podmelcu

vabi na svoj

redni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo, dne 3. junija t. l. ob 2. uri pop. v občinskem uradu v Podmelcu

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva o poslovanju v letih 1915 in 1916.
2. Sklepanje o računskih zaključkih za leto 1915 in 1916 ter o razdelitvi čistega dobička.
3. Naknadno odobrenje znižanja obrestne mere vlog in posojil.
4. Dovolitev nagrade načelstvu.
5. Razni predlogi in nasveti.
6. Volitev načelstva in nadzorstva.

Tolminska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

L. Cazafura I. r.

Polenčič I. r.

predsednik.

tajnik.

Dekle pridna in poštena, vajena vsakega kmečkega dela, ki se razume dobro na gospodarstvo kakor tudi na gospodinjstvo, želi nastopiti službe deklic; najraje kje na Dolenjskem ali Štajerskem. — Ponudbe pod Poštena 1323 na upravo »Domoljuba«.

Išče se v gospodinjstvu in kuhanju dobro izurjena, krščansko vzgojena, mlajša

gospodična

lepe, neomadeževane nranosti iz ugledne rodbine za boljše samsko osebo (velepov., prof., dr.) Ponudbe s sliko, spričevali in z drugimi podatki ter natančnim naslovom sprejema upravnštvo Domoljuba pod št. 1308.

LOTERIJSKE STEVILKE.

Gradec, 23. maja: 31, 10, 28, 45, 48.

Linc, 26. maja: 30, 10, 22, 50, 84.

1285

U 48/17-10

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Kamniku je dne 27. aprila 1917 pravomočno razsodilo: Obtoženka Marija Stebe roj. Plevelj, p. d. Škofija, roj. 1855, na Klancu, pristojna na Mlako, kat. vdovljena, posestnica iz Gmajnice št. 19, je kriva, da je zahtevala začetkom meseca svečana 1917 na svojem domu napram Jožefu Vidrih za liter svežega kravjega mleka po 40 v, da je tedaj izkoristila izredne razmere povzročene po vojnem stanju, ko je zahtevala za neobhodno potrebno stvar očitno čezmerno ceno; zakrivila je s tem prestopek navijanja cen po § 18 točka 1 cesarsk. ukaza z dne 21. avgusta 1916 št. 261 dr. zak. in se obsodi po istem zakonitem mestu z uporabo § 266 k. z. na 24 ur zapora in 20 kron globe, v slučaju neiztrljivosti na nadaljnih 48 ur zapora dalje po § 389 k. p. r. v povračilo stroškov kaz. postopanja in izvršitve kazni. V smislu § 23 nav. ces. ukaza se izreče, da je objaviti sodbo enkrat brez razlogov v ljubljanskem tedniku »Domoljub« na stroške obtoženke.

C. kr. okrajno sodišče v Kamniku,
oddelek III, dne 21. maja 1917.

1286

U VII 401/17-2

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnja v Ljubljani je razsodila o obtožbi javnega obtožitelja zoper Marijano Presetnik, 62 let stara, pristojna na Ježico, kat. vere, vdovo, posestnico iz Stožic št. 27, nekaznovano, radi prestopka po § 20 odst. 1 cesarske naredbe z dne 24. marca 1917 št. 131 dr. zakona v navzočnosti c. kr. deželne sodnije svetnika v pok. Potrata kakor javnega obtožitelja, obtoženke Marijane Presetnik po danes dognani glavni razpravi po predlogu javnega obtožitelja, naj se obtoženka kaznuje, tako: Obtoženka Marijana Presetnik je kriva, da je dne 4. maja 1917 v Ljubljani izrabljala izredne razmere, povzročene po vojnem stanju, zahtevala za potrebne reči, namreč za jajca, očitne čezmerne cene namreč 40 v za 1 jajce in je s tem zakrivila prestopke draženja po § 20 odst. 1 cesarske naredbe z dne 24. marca 1917 št. 131 dr. zak. ter se radi tega obsodi po § 20, citirane cesarske naredbe z uporabo § 266 k. z. na 3 dni zapora in na 10 kron denarne globe, v slučaju neiztrljivosti na nadaljnih 24 ur zapora ter po § 389 k. p. r. v povračilo kazenskih stroškov. V smislu § 45, odst. 2, navedene cesarske naredbe se izreče, da je sodbo brez razlogov enkrat objaviti na stroške obtoženke v ljubljanskem časopisu »Domoljub«.

V Ljubljani, dne 16. maja 1917.

Dr. pl. Kočevar mp.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala jo:

1440

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enake, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neugodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižeavstrijske zavarovalnice, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in ušmne, ki so znašale l. 1912 K 672.867.17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147.17. Teda, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo ratal zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenišvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

No pošljite vrnak samih, da se požari omajijo!

No pošljite vrnak samih, da se požari omajijo!

Framydol je sredstvo za pomiljenje las, ki rdece, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. I steklenica s poštno vred K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeci blede lica. Učinek je čudovit. I steklenica s poštno vred K 2-45. Poizvede 85 vizirjev več. Naslov za naročila: **JAN GROLICH**, drogerija pri angeln, Brno 541, Morava. 2525

Vojni čevlji

Iz prama kravjega usnja z lesenimi podplati, nakovani, velik. čevljev:

25-27	za par	K 14 30
28-30	" "	15 70
31-33	" "	17 40
34-36	" "	19 60
37-39	" "	21 60
40-42	" "	25 60
43-45	" "	28 -

Delavski čevlji

Iz prama usnja, leseni podplati in nakovani, velikost čevljev:

42-45 za par K 20 70

dobavlja z Dunaja po povzetju „Schuhwarenhaus“, Dunaj XIV., Seckhausstrasse 36/1. Čevlji z vojnih čevljev zasnovi.

500K

Vam plačam tako Vam ako Vam

RIA-BALSAM

Cena lončiču z jamstvenim pisnom K 1 70, 3 lončiči K 4 50, 1 lončič K 7 50.

Kemeny Kanchau (Kassa), poštni predal 12 308 Ogrsko 190.000 zahvalnic.

GOBE

Iz lepo posušene kupujem v vsaki množini po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti turke, potem lesiške, turke, medvedove inčke sploh vse vrste gob posušeni, ki jih posušate kot užitek. V pravnica in ponudbe sprejemam: Rudolf Starovašnik, eksport gob v Konjicah, 8ta.

Izboren nadomestek za milo

razje takoj vsako nesnago. Ne vsebuje škodljivih snovi. Nadomesti najbolj maščobno milo in prekaša po učinku in izdatnosti vse podobne predmete. 5 kg 28 kosov K 7—franko po povzetju podjetja Bekera v Solnici, Češko.

GARJE

lišaje, hraste, srbečico in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3—dvojno - velik lonček K 5 50. Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. I škatlja K 2 50.

Oboje se dobiva po povzetju ali predplačila pri tvrdki: lekarnja M. Klez-a Paratol-Werke, Budapest VI.-10. Etilva u. 28. 1232

Edino dobri in solidni stroji so samo „Gritzner“ in „Afrana“

Prednosti: krogličten tek, biserni ubod (Perstich). Pouk o vезenju in krpanju brezplačno v hiši.

Edina tovar. zaloga šivalnih strojev

Josip Petelin
Ljubljana

blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo. 10letna garancija.

Hrastov les v hlodih in vejah

od 10 cmt. debelosti naprej vsako množino po najvišji ceni tvrdka: **JULIUS ŽIGAN** na Polzei v Savinjski dolini. — Pod istim pogojem prevzame tudi **kostanjev les.**

Zelijo se ponudbe z navedbo cene franko vagon. 1192

3 krasna posestva slavonske rodovitne zemlje.

Prostovoljno se prodaja:

1 posestvo v površini 30 juter s hišo za K 24.000

1 posestvo v površini 20 juter s hišo za K 19.000

1 posestvo v površini 10 1/2 juter za K 10.000

Zemljišča so izborne kakovosti, nahajajo se v selih blizu Djakova, prodajo se pod ugodnimi pogoji in nizki ceni zaradi rodbinskih razmer, povzročenih po vojski. Pojasnila daje **Dr. Matija Belič** odvetnik v Djakovu, Slavonija.

Le 1 K 80 h stane pri nas mali fot. aparat „Omega“, vel. slike 4x4 kompl. z malo opremo z natanč. navod. za začetnike. Aparat „Perfekt“, vel. 4 1/2 x 6 z molnim steklom, dvojno kaseto, dober objekt in malo opremo ter navodilom za začetnike le K 5. Zaklopnakamera „Gerirud“ vel. 9x12; fina izvršitev z vsem potrebnim opremlj. na razne lege, prama akromat. leča, kompl. s kovinasto kaseto in navodilom dokler v zalogi, le K 42; zaklopn. omara za vesačstvo, za ploščo in filmo, žepna oblika vel. 4 1/2 x 6 le K 36; vel. 6x9 le K 42. Pošilja po povzetju. Poštnina i. K. Export „Perfekt“, Dunaj VII. Neustiftg. 137/140. 1128

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edine sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blek in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Lonček po K 6.—, K 10.— in K 15.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu z poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslovljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Krasni ostanki

40 m ostankov batista, cefirja, konfesa, crepča, svilu itd. za K 190.—, 20 m za K 96.— razpošilja franko **JAR. MAREK, Bystro pri Nevenmestu ob Motovlj, Češko.** — Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. 1200

1306

Pri tvrdki

brala Vokač v Ljubljani

Šelenburgova ulica št. 5

v prvem nadstropju se zopet vsako sredo in soboto prodajajo

ostanki

oblačilnega blaga in pa lepe ženske izgotovljene obleke po nizkih cenah.

Centrala za krmila

Oddelek za nadomestna krmila.

Bičevje (trstika) in moka iz bičevja

Centrala za krmila, oddelek za nadomestna krmila, kupuje mlado, na zraku posušeno bičevje (trstiko) po ceni K 16— za 100 kg, povezano v snope, in gotovo moko iz bičevja po ceni K 32— za 100 kg netto, franko vagon kake avstrijske železniške postaje. Vreče za moko iz bičevja se dopošljejo poštne prosto.

Za zmletje bičevja potrebne stroje posodi brezplačno porabo na željo centrala krmil, oddelek za nadomestna krmila.

Ponudbe naj se pošiljajo na podpisano mesto, kjer se dobe podrobna pojasnila.

Centrala za krmila, oddelek za nadomestna krmila
DUNAJ I., Trattnerhof I. 1284

Kupim

Čebelni vosek

in plačam za vosek v satovju
K 2'80, za čisti vosek K 11'--,
za prav lepo blago tudi K 12'--
za kilogram.

Viktor Irrasch, Treibach, Kor.

Ustanovljeno l. 1893.

**Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani**

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg šte. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848/40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2%.

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,089.850 kron.

Gostilničarji! Gospodinje!

Dokler je kaj zaloge, oddajam od ostanka

po čudovito niskih cenah:

„Silberia“- žlice

(trpežne, posrebrene žlice iz trde kovine)

po čudovito niskih cenah:

12 kosov SILBERIA jedilnih žlic — K 10'--

12 " " (dezert.) str. žlic " 8'50

12 " " kavali žlic " " 6'50

vseh 36 kosov za samo K 25'--. Prva

jedilno orodje (nož in vilice) najfineje

ponikli K 2 za par. Pošilja po povzetju

ali predplačilu. Poštnina 90 vin

Eksport. TINTNER, Dunaj III, Neulingg. 26/L.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a „rujavo mazilo“. Mali lonček K 1'60, veliki K 3'-- porcija za rodbino K 9'--.
Z uporabnim navodilom se naroča pri:
Dr. E. Fleschs Kronen-Apotheke, Raab (Győr), Ungarn

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!**Dobro „IKO“ uro**

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je

mojstirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

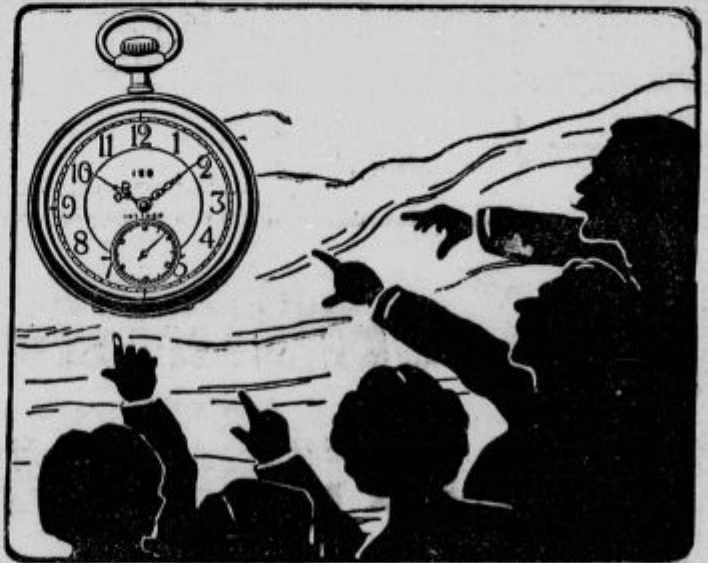
Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za-
stoj in poštnine prosto.

Št. 99410 kovinasta anker Roskopf ura	K 12'40
» 99449 Roskopf ura, grav. močna, 2 pokrova	K 16'80
» 99600 Radijska žepna ura ponoči sveteča	K 16'20
» 99865 kovinasta verižica K 1'60	
» 99645 Uhani amer. double zlato	K 3'40
» 99022 Srebrni rožni venec K 9'50	

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švicl.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

1. a. brilev iz srebra-jekla K 5-90, a. b. varnostni brivski aparati, poniki K 3, 5, 20. "Perfekti" s 6 rezili K 16, 20. dvorez. rez. rezila tuca K 5, 6. Lalasestrižni. K 11, 12. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založ. **JAN KONRAD**, izvoznik na Ivrška, Brück št. 1751, Češko. 112

8 vinarjev
(za 1 dopis.) Vas stane glavni cenik, ki se dopoljuje na zahtevo brezplačno.

Prva tovarna ur

Jan Konrad

c. in kr. dvor. zal. Brück 1554 (Češka.)

Nikel ali jekl. ure na sidro K 9.-, 7.-, 8.-. Vojno-spomin. nikln. ali jekl. ure K 11.-, 12.-. armadne roditj. ure iz niklja ali jekla K 12. Masiv. srebrne Roskopt remont. ure s sidr. K 19.-, 20.-. Budilke, stenske ure v veliki izbiri po nizkih cenah. 3 letno pismono jamstvo. - Pošilja po povzetju. Zam. dovolj. ali denar nazaj.

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,
v. a. dož. življ. in rentne, neoz. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti, otroških dot, rentna in ljudska, neopodna in jamsivena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838.—
Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.029.76

V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232.66

Ker namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavno takrat za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gar. in tovarne podružnice.

Prospekti zastoni in poštine prosto.

Sposobni zas'opnik, se sprejmejo po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

Novo! Čevlje za poletje (Sandale) Novo!

z močnimi lesenimi podplati in opremo iz kragvega usnja, prav lepe in praktične, ponudim

23,27 K	6-95
16,20 "	6-55
31,33 "	7-90
31,36 "	8-70
37,39 "	9-90
40,42 "	10-45
43,45 "	11-50

Posilja po povzetju. Neprimerno osameniti.

Razpošiljalnica vojnih čevljev in sandal
S. HAYEK, Dunaj XIV/3., Sechshausenstr. 11.

Na Gorenjskem se dobi
v »Prvi Gorenjski razpošiljalnici Ivan Savnik, Kranj Gorenjsko,

po celem svetu znana »Gorenjska kosa«, vsakemu kmetovalcu zelo priljubljena. Kdor še ni poskusil te neprekosljive »Gorenjske kose«, za katero se jamči, (garantira) naj piše takoj po njo! — Dolgosti in cene »Gorenjske kose« so:

cm	50	55	60	65	70
pesti	5	5 1/2	6	6 1/2	7
	3-50	3-70	3-90	4-10	4-30
cm	75	80	85	90	95
pesti	7 1/2	8	8 1/2	9	9 1/2
	4-50	4-70	4-90	5-20	5-50

Dobe se tudi dobri brusni kamni, komad K 1.—, boljši K 1.50.

Pri večjem naročilu se dobi popust!

Zahtevajte cenik z več tisoč slikami zastonj!

Avtomatična past

za podgane K 5-80, za miši K 4-00, love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapuste nikake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke »Rapid« vjame na tisoče ščurkov v eni noči, po K 5-70. Povsod najboljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 80 v. Izvoz. tvrd. **Tintner, Dunaj III., Neullngg. 26-L.**

Kupujem 1332

ČEBELNE ROJE

v mesecu juniju, poljubno množino.
Cena po dogovoru. — **A. Maček, Vrhnika 248.**

Jetični

Bolni na prsih Bolni na pljučih Nadušljivi Bledični Škrofulozni Slabokrvni

Konečno se je našlo sredstvo, ki prinaša ravno naređenim bolnikom dolgoželjno eno poljšanje in ozdravi vsakega.

Lekarja Vértesa Apnoželezni sirup.

To sredstvo se je izkazalo stajajno pri stotisoč bolnikih in ga tedaj pripravljajo in porabljajo na odličnejše profesorje in zdravniki kot **na najvažnejše** sredstvo pri gorenjih boleznih. Kakor tudi pri: **oslovskem kašlju, anlički bolezni (rhabitisi), bljuvanju krvi, suhosti, ženskih boleznih ter pri slabosti in utrujenosti vsake vrste.** Radi svojega prijetnega okusa in duha ga radi zavzivalo največji razvajenci, celo otroci.

Vojaki, ki se utrujeni in oslabiljeni vračajo z bojišča, ga radi jemljejo z veliko koristjo za utrditev in okrepitev organizma, ki le oslabil po vojnih naporih.

1 steklenica K 6.— franko; 4 steklenice, navadno zadostujejo za eno zdravljenje, če se pošlje denar naprej, K 17.— franko; pri **L. Vértesa Adler-Apotheke Lugos 797.** 940

LJUDSKA POSOJILNICA
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

sprejema prijave na

šesto 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo
po objavljenih pogojih, tako da stane nominalni K 100.—:

I. davka prosto 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo **92 K.**

II. davka proste 5 1/2 % dne 1. maja 1927
vračljive drž. zakladnice **93.50 K.**

Urednostni papirji avstr. vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.